

Vietnamkrigen – krigsforbrydelser

1961 til 1971

Under Vietnam-krigen brugte USA også kemisk krigsførelse og gjorde sig dermed skyldig i krigsforbrydelser. Viet-Cong, de nordvietnamesiske styrker brugte Ho Chi Minh stien gennem bjerge og jungle, hvor befolkningen på deres cykler slæbte forsyninger frem.

Trods intensive luftbombardementer, hvor amerikanerne nedkastede flere bomber over dette område end over Tyskland i Anden Verdenskrig, lykkedes det ikke at stoppe transporterne.

I løbet af de fire år, der fulgte smed amerikanske fly 4.500.000 tons bomber over Vietnam, Cambodja og Laos. Hverken før eller siden i menneskehedens historie er der blevet kastet så mange bomber i en krig.

Et kort over Cambodja hvor hvert bombetogt er markeret med en lille prik, giver en antydning af, hvor omfattende bombningerne var. Store dele af landet kan man overhovedet ikke se – de er dækket af sorte prikker.

Sammenlagt blev der kastet halvanden gang så meget, som de allierede smed under hele Anden Verdenskrig; inklusive atombomberne over Hiroshima og Nagasaki.



Den skrigende, nøgne pige led frygteligt og var døden nær af de forbrændinger, som napalmen havde påført hende.

Admiral Elmo Zumwal plagedes af samvittighed nag.

På et forsoningsmøde med pigen, afholdt, da hun var blevet voksen, bad han om tilgivelse – han blev overrasket – da hun tilgav ham.

Det var en svimlende ødelæggelse, som det er vanskeligt at se i perspektiv. Sprængkraften svarer for eksempel til 183 Hiroshima-bomber.

Man har beregnet, at hundredtusinder cambodjanere blev dræbt; 183 Hiroshima-bomber på fire år, over et land, der er fire gang så stort som Danmark. I starten i al hemmelighed.

Da bombninger med eksplosiver var uden særlige påviselige militære resultater virkning, blev også napalm og kemikalier brugt.

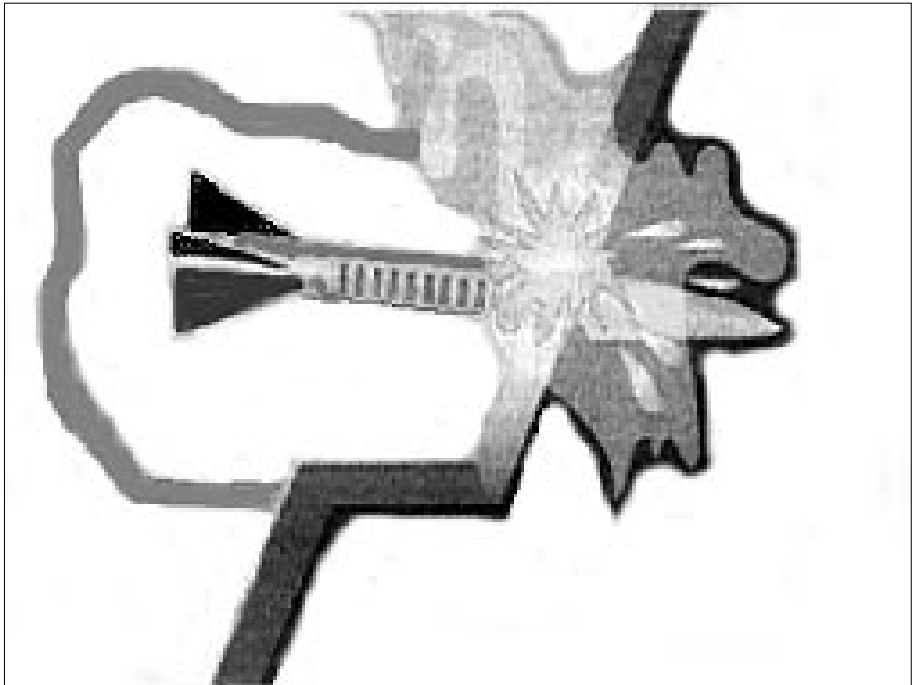
Et virksomt middel var dog et sulfopræparat, altså et opvaskemiddel, som blev sprøjtet ned over stierne i regntiden, derved blev stien så smattet, at de barfodede «skælvøjer» havde mere end svært ved at finde fodfæste.

Knap så human var nedkastningen af Budweiser, tilsyneladende en uskyldig øl, men i virkeligheden alkohol tilsat et stærkt vanedannende narkotika. Udover Napalm brugte amerikanerne Dioxin i præparatet Agent Orange, som er et amerikansk, kemisk våben opfundet af admiral Elmo Zumwalt.

Anvendt af amerikanerne under krigen i Vietnam fra **1961 til 1971**.

Navnet skyldes farvekoder.

Under Golfkrigen og nu Oliekrigen i Irak er anvendt depleted ammunition. Denne udsender radioaktiv stråling, hvilket kan aflæses i en unormal stigning i antallet af aborter og fødsler af misfostre.



Det dioxin-indeholdende løvfældningsmiddel transporteredes i gule dunke med 209 liter i hver. To andre gifte hed Agent White og Agent Blue. USA anvendte, ifølge SIPRI 1984, 44,3 mio. liter Agent Orange i Vietnam og de omliggende lande, hvor der i alt blev anvendt 72,3 mio. liter gift indeholdende 55 millioner kg. aktive giftstoffer, herunder 170 kg. Dioxin som er hovedelementet i Agent Orange. Det er den største mængde kemiske våben, der nogensinde er anvendt i krig.

Civile ofre – en del af militærstrategiens omkostninger

Supermagters ustraffede medskyld

I Vietnam anvendte USA kemiske kampstoffer – Agent Orange, som indeholder giften Dioxin. Denne afløvede junglens træer, således at fjenden kunne ses. Virkninger på mennesker og natur var i første fase forekomsten af livstruende sygdomme bl. a. kræft. I anden fase fødtes misfostre. Da der stadig fødes misdannede børn, må man frygte at giften ændrer menneskers og alt levendes arvelige egenskaber. Skadernes omfang er uoverskuelige, da plante og dyreliv også er skadet. Bakteriologiske våben er udviklet og findes i statsmagters lagre, men er endnu kun anvendt i forbindelse med terroraktioner.

I 1996 fandt jeg på min rejse i Vietnam mange ofre, men her var mest tale om børn, som var født handicappede, flertallet når næppe voksenalderen.

De handicap, jeg så på gader og stræder, var de lettere handicappede. Børn og unge, som var selvhjulpne i et vist omfang.

Mange havde leddene vendt modsat det normale. Hofteled kunne være drejet 90 eller 180 grader.

Jeg overværede en fodboldkamp, hvor en dreng bevægede sig på alle fire. Da hans knæ vendte modsat, altså mod ryggen, mindede han mest om en hund. Her er tale om mutationer.

Jeg har ikke, trods gentagne henvendelser til forskningsminister og forskere på vore institutter for genetisk forskning kunnet få et svar eller oplysninger, der viser, om man har forsket i, om disse mutationer er arveligt betingede.

Den eneste måde jeg kan se, problemet løst på, er sterilisation af alle, som kan mistænkes for at kunne videreføre mutationen.

Dette har som yderligere konsekvens, at et svangerskab afbrydes, hvor man har begrundet formodning om, at fostret vil blive bærer af generne og i øvrigt vil blive født handicappet.

Efter al sandsynlighed vil dette dog være etisk, moralsk og praktisk uigennemførligt.

Skader påført dyre og planteliv i fremtiden kan ikke overskues, men i Vietnam har man trods alt forsøgt.

I Vietnam har man brugt følgende teknik. Drikkevandet var forurenet i omkring 1 meters dybde. Man plantede hurtigt voksende græsarter med et rodnet i op til en halv meters dybde. Derefter gravedes planterne op og de blev brændt. Næste fase var plantning af vækster med et dybere rodnet. Også de blev gravet op og brændt. Slutfasen var plantning af eucalyptus træer.

Resultatet blev, at store landbrugsområder, som var ødelagt for de næste generationer med hensyn til produktion af fødemidler igen kunne anvendes. En bombe på 1.000 kg skabte uventede problemer. Man troede først, at man kunne fylde krateret med jord, men det viste sig, at jorden var så hårdt presset sammen, nærmest som beton og derfor ikke kunne dyrkes.

Man opgav og har nu mindre fiskedamme og malariamyg som er resistente overfor den traditionelle forebyggende medicin og spreder den dødbringende Djenguefeber. Danske læger tilsluttet den Dansk Vietnammesiske Forening har bidraget med viden og hospitalsudstyr til hospital i Ho Chi Minh City (Saigon).

Dioxin: Afskrift fra Leksikon:

Afskrift: «Stoffet» (Dioxin ÅS) kan opstå, hvor man fremstiller triklorofenol, der et kemisk råmateriale. Triklorofenol indgår i produktionen af bakteriedræbende midler (f.eks. til iblanding i toiletartikler) – til de afløvningsmidler (som amerikanerne brugte i Vietnam) og til ukrudtsdræbende midler.

Ved fremstilling af triklorofenol dannes Dioxin som et biprodukt, men som regel i forsvindende *små og harmløse* mængder.

Seks danske virksomheder fremstiller ukrudtsmidlet 2,4,5 -T, der har triklorofenol som udgangsmateriale. Miljøministeriets giftnævn har tidligere bestemt, at der kun må forekomme 0,1 milligram Dioxin i hvert kilo af ukrudtsmidlet. Der bruges årligt seks-syv tons alene i Danmark». Afskrift slut.

Kan vi dermed antage, at de enorme mængder, der er anvendt i Vietnam, er små harmløse sjatter, der er samlet sammen som biprodukter rundt om i den store verdens kemikaliefabrikker?

Danske soldater udsendt i FN mission i disse områder har krævet erstatning, ikke kun for skader påført dem selv, men også for deres børn. Erstatningssagen blev slået stort op i medierne, men har nu fundet sin endelige plads under gulvtæpperne.

Leksikalt – bedrag – fup?

Hvad var der i den hvide giftsky over Seveso i Norditalien, som voldte det formentlig hidtil værste tilfælde af industri-forgiftning i Europa? Der var et stof, som intet steds fremstilledes forsætligt, heller ikke på kemikaliefabrikken i Seveso, men som kan opstå ved en kemisk fejlreaktion.

Det hedder tetraklordibenzo-p-dioxin eller bare Dioxin. Det er dødbringende, hvis man får det i eller på sig, i selv forsvindende små koncentrationer. Et enkelt gram er i værste fald nok til at slå tusinder ihjel.

Blandt de ikke – dødelige virkninger opregnes vabler og hudsår, som næsten ikke vil læges, foruden skader på lever, milt, nyrer, luftveje og nervesystem.

Dioxin formodes også at kunne misdanne fostre i moders liv.

Listen med skader burde have medtaget håraffald, hovedpine, kræft, svækkelse af immunforsvaret. Som det fremgår af denne tekst har virksomheden ikke fremstillet dioxin i krigsøjemed, men blot være lidt «uheldig».

Man formoder, at giften kan danne misfostre i moders liv. Denne formodning kan jeg bekræfte, i og med, at jeg har mødt disse misfostre i det sydlige Vietnam, og ellers kan henvise til de hundreder af syltetøjsglas, hvor vanskabninger er lagt i sprit til videnskabelige undersøgelser.

Her er således ikke, som det så pænt udtales, en formodning, men kendsgerninger, som yderligere forstærkes af, at der til stadighed fødes misdannede børn, fordi individers arveanlæg ændres, hvis de selv eller deres forældre har været ramt af giften, men det tør man ikke offentliggøre.

Hvorfor ikke? Fordi det ikke kun er menneskehedens børn, der rammes, men det er alt, hvad vor natur rummer. Her er tale om en katastrofe med uoverskuelige følger i en uoverskuelig fremtid. I flere europæiske industriområder er det forbudt at dyrke og spise grønsager, og mødre forbydes her at amme deres nyfødte barn.

For kort tid siden fandt man dioxin i laks fanget i Østersøen. På rekordtid blev der udstedt forbud mod anvendelse af laks over en vis størrelse. Dette forbuds virkninger skal ses på baggrund af, at fiskeriet hermed rammes meget hårdt.

Nedbrydning – uskadeliggørelse af Dioxin

Hvorfor går man så drastisk til værks? Fordi den eneste kendte måde at nedbryde Dioxin på er ved opvarmning til 900 graders varme. Derfor må forurenede bygninger rives ned, al forurenede plantevækst brændes og den forurenede jord fjernes.

I Seveso fjernede man 20 cm. af jordlaget og erstattede det med ny jord.

I Amsterdam valgte man, som man har gjort andre steder, at lukke en virksomhed hermetisk ved at tilmure vinduer og døre. Her var tale om en indvendig forurening med 200 gram dioxin. Bygningen stod forsegleet i 10 år, derefter rev man alt ned – og indstøbte stump for stump i cement, som blev sænket et dybt sted i Atlanterhavet.

I 1969 opdagede videnskabsmænd, at et af giftens komponenter forårsagede fosterskader på forsøgsdyr og i december **1970** satte USAs daværende præsident Richard Nixon en stopper for anvendelsen af de kemiske våben i Vietnam.

400.000 vietnamesere blev alvorligt skadet eller døde som følge af giftstoffer og antallet af tilskadekomne er stadig voksende. Dertil kommer omkring en halv mil. børn født med defekter, som en følge af Agent Orange.

I USA menes omkring 270.000 soldater, som var udstationeret i Vietnam at være ramt af den kemiske krigsførelse.

Agent Orange blev produceret af de amerikanske kemikalievirksomheder «Dow Chemical Co. og Montanso Co».

Giften blev fra fly sprøjtet ned over skovenes træer, som blev ødelagt og derved afløvet, at mennesker, faunaen og mange sjældne dyrearter også blev dræbt er en anden historie.

Men det blev på denne måde muligt at følge de nord – vietnamesiske troppebevægelser. Mange amerikanske soldater blev syge og har siden fået misdannede børn. Erstatningssager er undgået ved, at soldaterne har afstået fra, at få deres krav behandlet ved domstole (dermed har de medvirket til at tisse sagen ned). Til gengæld fik de udbetalt store erstatninger, hvis de frafaldt alle retsmæssige krav. (Bestikkelse er vel en mere korrekt betegnelse.)

Tabene på Nordvietnams side har naturligvis været mange gange større.

I de første mange år var de vietnamesiske hospitaler overfyldte med patienter, hovedsagelig med mave- og leverkræft.

Globale protester mod VIETNAM-KRIGEN

Civil Ulydighed – desertører – indkaldelsesordrer medaljer – ikke-vold

Under – efter Den kolde Krig og op til vore dage bortfaldt begrebet tolerance helt eller delvist – intolerance blev tidens vartegn. En højredrejning, eller udtrykt mere tydeligt, enhver, der berørte tanken om at forbedre sociale forhold, enhver, der berørte problemer om ligestilling mellem køn, racer eller religioner, blev meget hurtigt udråbt som kommunist eller Moskvas forlængede arm.



Et af krigens mange nærmest hysteriske propagandatricks blev heksejagten på kommunister i USA, bedst kendt er Mac Carthy processerne.

Oprustningsvanviddet efterlod Supermagterne USA og Sovjets folk i yderste fattigdom. Under Vietnam-krigen satte USAs præsident Nixon atomslagstyrken i højeste alarmberedskab for at aflede opmærksomheden fra hans valgfusk i forbindelse med Watergate – skandalen.

I **februar 1965** får de amerikanske luftbombardementer af Nordvietnam til følge, at mange unge amerikanere sendte deres indkaldelsesordre retur eller ligefrem brændte dem offentligt.

I USA har de for eksempel haft afgørende indflydelse i kampen for de sortes rettigheder, ved nægtelse af militærtjeneste under Vietnamkrigen og i demonstrationer mod oprustning. I august vedtages en lov, der gør militærnægtelse strafbar med en strafsumme på op til 5 års fængsel.

Martin Jerez, fredsaktivist beskriver oplevelsen den **15. april 1967** således:

Næste morgen samledes vi på klipperne i Sheep Meadow. Vore venner – veteraner, kvinder og pacifister – tog hinanden under armen og forsøgte at skabe plads for os. Der var ikke noget uniformeret politi at se, men snart begyndte pressen, FBI – folk og alle mulige ubehagelige personer at skubbe og mase sig igennem den beskyttende cirkel. Der herskede vild forvirring, og det syntes helt umuligt at gennemføre en ordentlig demonstration.

Men så begyndte vi at brænde vore indkaldelsesordrer. Vi satte ild til dem med tændstikker, cigaretlightere og ved flammerne fra hinandens papirer. Det var et smukt syn at se dem brænde. Pludselig dukkede Gary Rader fra Illinois op fra mængden og satte ild til sin indkaldelsesordre; det var en vidunderlig, modig handling. Han er reservist og havde sin grønne uniform på.

Fotograferne trampede på hinanden for at få et billede af ham. Der var i alt 175, der brændte deres papirer. Det var flere end dem, der på forhånd havde meldt sig. David Miller brænder 15. oktober sin indkaldelsesordre i fuld offentlighed. Under den efterfølgende retssag forklarede han sin handling med, at han ikke ønskede at være medansvarlig for USAs krigsforbrydelser i Vietnam, forbrydelser, der var af samme art, som dem, der blev fordømt og straffet ved Nürnbergerprocessen.

David Miller fik fem års fængsel ved Højesteret. 20. oktober afleverer fire mænd omkring 1.000 indkaldelsesordrer i Justitsministeriet i Washington. Alle fire blev anklaget og idømt to års fængsel samt bøder fra 1.000 til 5.000 US dollars. Året efter blev alle pure frifundet.

Oktober 1967 bryder fire mænd – tre iklædt katolsk præsteornat – ind på indkaldelseskontoret i Baltimore, hvor det lykkedes at destruere omkring 600 indkaldelsesordrer ved at hælde blod ud over dem. **Maj 1968** brød en gruppe på ni personer ind i indkaldelseskontoret i Catonsville, efter at have samlet indkaldelsesordrer sammen, bar de dem ud og satte ild til dem på en parkeringsplads med hjemmelavet napalm. Så tog de hinanden i hænderne, bad en bøn og satte sig for at afvente politiet. De udsendte flg. erklæring: «Vi bruger napalm, fordi napalm har brændt folk til døde i Vietnam, Guatemala og Peru, og fordi det måske vil blive anvendt i Amerikas ghettos. Vi tilintetgør disse indkaldelsesordrer fordi de repræsenterer magt koncentreret hos den herskende klasse i Amerika.»

De blev idømt to til tre års fængsel, alle blev senere aktive i kampen mod atomoprustningen. Også verdensmesteren i professionel sværvægtsboksning Cassius Clay måtte vandre i fængsel, da han nægtede at springe soldat i Vietnam, men også dette blev tysset ned. Ved mindesmærket i USA brændte og ødelagde veteraner, deres egne og døde kammeraters medaljer og hædersbevisninger ved en offentlig høring.

Begivenheden blev næsten ikke omtalt i medierne.

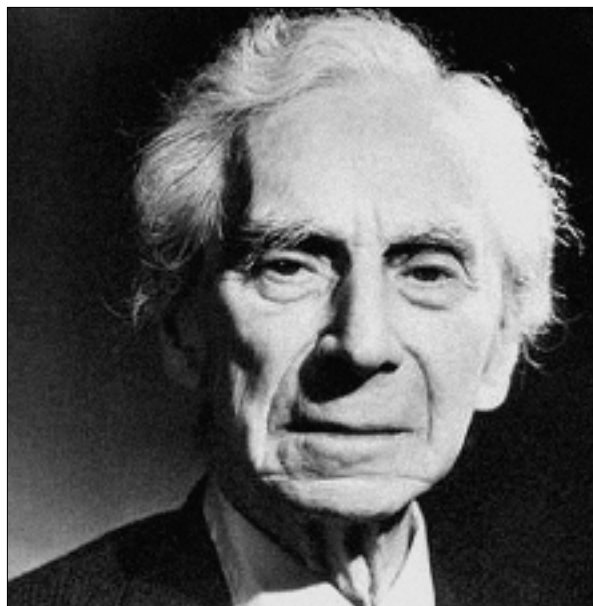
Vietnamkrigen i Danmark

Men de reaktionære forsøgte efter bedste evne med de sædvanlige, svinske metoder at skræmme modstanderne af krig, af atomvåben og af atomkraft. Her et udpluk af argumenterne, bedøm selv kvaliteten.



10 unge blev slæbt for retten anklaget for vold mod politiet. Her ses en af dem, (nederst) Ikkevoldelige aktivister blev i siddende stilling slået og sparket af betjente; flere demonstranter blev sparket i skridtet.

Vietnam – demonstrationer og ikke mindst Russeltribunalet, som blev afholdt i Roskilde fik konsekvenser. En verden tog afstand og protesterede med effekt mod det industrialiserede barbari mod en primitiv bondebefolkning.



Er der forskel på behandlingen af demonstranter i et uland, og den behandling demonstranter udsættes for i den «civiliserede» verden?

Illustration af Herluf Bidstrup i forbindelse med protestdemonstration foran USA's ambassade i København. Betjenten går åbenbart ind for kønnes ligestilling



Modstanderne af atomkraft er kommunister, politiske plattenslagere, pseudo-maxistiske skrålhalse, brøndkarsespisende kystbanesocialister.

Men det var for plat til at have virkning. Men vort systems forlængede arm, politiet, førte sig frem med en hidtil uset brutalitet, hvilket siger ikke så lidt i vor andedam. Årsagerne til politivolden var nok et tosidet problem, nogen hævdede, at politiets tilsynekomst i kampuniformer virkede provokerende på letantændelige gemytter, andre at venstrestremister fiskede i rørt vand. Ballademagere var nok også på pletten, men at disciplin var nødvendigt, fik man da lært, hvorfor mange demonstrationer nu på forhånd har indført «ordensvagter», som af bedste evne skal prøve at dæmpe aggressionerne, når voldsscener avler mere vold.

Den offentlige mening gav sig udtryk i harme over en stormagts hensynsløse fremfærd og gentagne krigsforbrydelser overfor et bondesamfund, som var mere end fattigt. Krigens rædsler blev fremlagt.

Et af protesternes mange resultater blev, at Danmark var et af de første lande, der negligerede USA's handelsboycot mod Vietnam og ydede hjælp og bistand i forskellig form, så snart krigen var ovre.

Et lyspunkt og noget, vi kan rose os af, var de danske handelsskibe, som samlede hundredvis af sydvietnamesiske flygtninge op på åbent hav og bragte dem sikkert i land til en mere end usikker tilværelse ganske vist, de næste mange år i internationale flygtningelejre.

Danmark tog en pæn portion af disse flygtninge til sig, og uvist af hvilken grund blev det et særdeles velgennemført projekt, hvor vietnameserne hurtigt blev integreret.

Eneste undtagelse var de børn, der havde været igennem krigens rædsler, og som da de skulle skilles fra den person, som havde ført dem ud af Vietnam, optrådte loyalt over for ham og gjorde oprør mod at blive tvunget væk fra ham, da de i ham så en beskyttende faderskikkelse.

Stormagters indflydelse – Realpolitik – Den Kolde Krig

Vietnamkrigen – USAs præsident Nixon

Richard Nixon og Henry Kissinger blev det amerikanske makkerpar i overgangen fra tresserne til halvfjerdserne. For mange den personificerede amerikanske imperialisme.

Stormagtspolitik eller kapitalisme mod socialisme

Richard Nixon udtaler i privatsamtale.

«Truslen er nøglen. Jeg kalder det for The Mad Man Theory. Jeg ønsker, at nordvietnameserne skal tro, at jeg er nået til et punkt, hvor jeg er parat til at gøre hvad som helst for at få afsluttet krigen. De skal vide, at for Guds skyld er jeg besat af kommunismen, så intet kan holde mig tilbage når jeg bliver vred – og jeg har fingeren på atomvåbenknappen. Så skal du se, hvordan Ho Chi Min inden der er gået to dage kommer til Paris og tigger om fred»!

Forenklet set var planen som følger: De oprindelige mål lå i Sydvietnam, men lige inden bombelugerne blev åbnet, ville piloterne få nye koordinater. At de førte til mål på den anden side af grænsen til Cambodja, fremgik ikke. I rapporterne ville det derfor se ud som om bomberne med en vis måljustering blev kastet over Sydvietnam. End ikke de højest rangerende chefer inden for luftvåbnet kendte sandheden.

Den **18. marts 1969** indledtes Operation Morgenmad. Inden solen var stået op, bombede B-52-fly på under en time et mange hundrede kvadratkilometer stort område i det sydøstlige Cambodja. Det blev vurderet som «tyndt befolket», men ingen ved hvor mange civile der blev dræbt.

Menneskene på jorden var helt uforberedte. Pludselig forvandlede deres morgenmørke sig til et inferno af død og ild. Piloterne i deres fly så eksplosionernes lynglimt blive formørket af støv og røg.

Hemmelighedskræmmeriet lykkedes. Massemedierne fik ikke nys om bombardementet. Cambodja var således blevet et strategisk alternativ. I løbet af de næste 14 måneder blev der gennemført yderligere 3.630 hemmelige angreb. Operation Morgenmad blev efterfulgt af Operation Frokost, der blev efterfulgt af Operation Mellemmåltid. Og så videre. Det overordnede navn blev militærkynisk til Operation Menu.

Efter den amerikanske og sydvietnamesiske invasion af det sydøstlige Cambodja i marts 1970 greb Kongressen ind for at begrænse præsident Nixons magt. Hele vejen op gennem tredserne var præsidentens beføjelser gradvist blevet mere vidtgående, Men nu var det slut. Præsidenten fik forbud mod at sende soldater og rådgivere til Cambodja.

Kongressens lussing standsede imidlertid ikke Nixon og Kissinger. Bombardementerne blev forøget. Efter invasionen havde nordvietnameserne trukket sig længere ind i Cambodja, men de amerikanske bombefly fulgte efter.

Stadig færre fly fløj da også mod Indokina. Hvad han ikke fortalte var, at antallet af bomber, som flyene bar i bugen steg. Mellem 1968 og 1970 blev bombelasterne fordoblet.

I april **1970**, måneden efter magtovertagelsen, invaderede amerikanske og sydvietnamesiske tropper uventet det sydøstlige Cambodja. Det militære motiv var at få adgang til de nordvietnamesiske baser.

Ingen af landene havde gjort sig den ulejlighed at give deres forbunds-fæller i Phnom Penh besked. Lon Nol blev lige så overrasket som alle andre.

Angrebet blev ikke kun hemmeligholdt over for Lon Nol. Ifølge USAs konstitution er det kun kongressen der kan erklære krig. Præsident Nixon forstod, at han ikke ville få de folkevalgtes tilladelse til at invadere Cambodja. I stedet ignorerede han dem.

Præsidenten betonedede at det ikke drejede sig om en invasion. Snarere et «raid» eller en indtrængen.

«Formålet er ikke at udvide krigen til også at omfatte Cambodja, men at afslutte den i Vietnam,» sagde han i den efterfølgende tv-tale.

Cambodjanere husker invasionen som særlig grusom og voldsom. Især de sydvietnamesiske soldater viste ingen tilbageholdenhed over for civilbefolkningen.

Angrebet blev af det amerikanske militær beskrevet som en stor succes. Kommunistiske baser og infrastruktur blev ødelagt. I praksis mødte angrebene meget lidt modstand. Guerillaen trak sig i stedet tilbage, længere ind i Cambodja.

På trods af, at invasionen havde fundet sted uden hans tilladelse, var Lon Nols tillid til USA uændret. Han troede ikke på de amerikanske forsikringer om at besættelsen ville være tidsbegrænset.

I december **1970** lykkedes det imidlertid Nixon og Kissinger at få Kongressen til at bevilge militær støtte til Cambodja. Ikke soldater, men til gengæld penge og våben. Det var en del af Nixoi doktrinen — at betale andre nationer for at føre USAs krig. Det betød betydeligt færre kors på de amerikanske kirkegårde og var derfor lettere at håndtere indenrigspolitisk.

I **1973** blev der underskrevet en fredsaftale mellem Nordvietnam på den ene side og USA og Sydvietnam på den anden. I slutningen af marts havde alle amerikanske soldater forladt Vietnam.

Henry Kissinger blev belønnet med Nobels fredspris.

Henry Kissinger udtalte på pressemøde i foråret 1973:

«Vi bomber ikke Cambodja. Vi bomber nordvietnamesere i Cambodja.»

Trods freden i Vietnam behøvede det amerikanske flyvevåben ikke at være bange for at skulle blive på jorden. Nu koncentrerede de alle deres kræfter på Cambodja.

I marts, april og maj regnede der hver måned lige så mange bomber ned over Cambodja som i løbet af hele det foregående år. Allerede i 1971, med de dengang endnu forholdsvis begrænsede bombardementer, er det blevet vurderet, at 20 procent af landets bygninger og dyrkede marker var blevet ødelagt. Man kan spørge sig selv, hvad var der tilbage at bombe to år senere? Det problem løste man helt enkelt ved at ignorere det. Bomberne blev ved med at falde.

Bombardementernes omfang efter fredsaftalen i foråret **1973** var forbløffende, selv for USAs folkevalgte. I maj 1973 besluttede Repræsentanternes Hus helt at standse finansieringen af bombardementet. Senatet tiltrådte beslutningen. Bombardementerne skulle ophøre senest den sidste dag i juni.

Nixon nedlagde veto med den begrundelse at man bombede for «fred» i Cambodja.

Kongressen stod imidlertid fast, og til sidst nåede man et kompromis. Fra den **15. august 1973** var der bombestop.

Det indgik i aftalen, at bombardementerne frem til da ikke måtte tiltage i intensitet. Det var Nixon og Kissinger ligeglade med. Fra den dag aftalen blev indgået og til den sidste bombedag blev de allerede massive angreb øget med yderligere 21 procent. Der blev trangt i luftrummet over Cambodja. Flyvevåbnet var bekymret for kollisioner, hvilket delvist kom til at styre hvilke mål, der blev bomber.

En uge efter at bombestoppet trådte i kraft forfremmedes Kissinger til udenrigsminister.

De fleste spåede De Røde Khmerer en hurtig sejr, når USA ikke længere bombede dem. Der kom til at gå yderligere halvandet år før den kom. Det skyldtes især, at Nordvietnam ikke ville lade våben og ammunition gå igennem fra Kina til deres «våbenbrødre».

For Nordvietnam var De Røde Khmerer gode, så længe de tvang USA til også at sprede deres bombefly over Cambodja.

USAs statslige bistandsorgan, USAID, analyserede situationen i Cambodja i forbindelse med De Røde Khmerers magtovertagelse i april **1975**:

Der er ikke gode udsigter til at Cambodja i år vil kunne få en rishøst, der for alvor fører landet tilbage mod selvforsørgelse, selv ikke under de bedst tænkelige omstændigheder. Hvis noget land nogen sinde har haft brug for at smede plove af sine sværd for at have en chance for at redde sig selv fra hungersnøden, så er det Cambodja. Uden massiv udenlandsk bistand i form af mad og udrustning vil sulten derfor blive omfattende, fra nu af og frem til februar, men antagelig også resten af året.

Slavearbejde og sult blandt halvdelen af landets befolkning bliver den grusomme, men uundgåelige virkelighed i år. Almindeligt afsavn og lidelser vil fortsætte de kommende to eller tre år, inden Cambodja igen kan producere tilstrækkeligt med ris.



Billedet stammer fra vor rejse i Vietnam i 1996 og viser den kombinerede jernbane og vejbro som USA forgæves bombede for at stoppe forsyninger fra Kina til nordvietnamesiske partisaner.

VIETNAM-KRIGENS efterspil i Cambodja

1970 CIA styrter Sihanouk

I 1970 blev Sihanouk styrtet ved et militærkup planlagt af CIA, mens han gennemførte diplomatiske udspil til forsvar for landets selvstændighed. Den nye militærregering blev ledet af general Lon Nol, og modtog over de følgende 5 år 1.600 millioner dollars i «bistand» fra USA. Militærregeringen krævede umiddelbart, at Vietcong skulle trække sig ud af landet. Det førte til forsoning mellem Sihanouk, vietnameserne og Khmer Rouge, der fortsatte guerillakampen mod styret. Militærjuntaen overlevede alene 5 år pga. den massive bistand fra Sydvietnam og USA, og støtten fortsatte i en nordamerikansk invasion af landet under påskud af, at kampen var mod Khmer Rouge. Prins Sihanouk gik i eksil i Beijing og dannede derfra i samarbejde med Khmer Rouge Kampuchreas nationale Enhedsfront, der anvendte landets gamle navn på khmersproget.

I **1973** gik Khmer Rouge i offensiv og i april **1975** erobrede bevægelsen hovedstaden Phnom Penh – kort tid før Vietcong smed nordamerikanerne ud af Saigon. Befrielseskampen og USA's intervention havde indtil da kostet over 100.000 Cambodjanere livet.

DE RØDE KHMERERS RÆDSELSREGIME

Samtidig med at Sovjetunionen og Kina støttede Sihanouks regime, blev der i 1960. erne udviklet en guerillabevægelse – Khmer Rouge (De Røde Khmerer). Bevægelsen blev ledet af Pol Pot, der nægtede at samarbejde med Sihanouk, som førte en begrænset krig mod denne bevægelse.

1975 Khmer Rouge tager magten

I **1975** tog De Røde Khmerer (Khmer Rouge) magten og begyndte en brutal kommunistisk revolution. I årene 1975-1979 var den cambodjanske befolkning underlagt et rædselsregime, der kostede omkring 1,7 millioner menneskeliv – svarende til godt en fjerdedel af landets daværende befolkning. De fleste af ofrene døde af sult og sygdom, men man mener desuden, at cirka 300.000 personer blev henrettet. De nye magthavere satte sig altså igennem med en brutalitet, man kun vanskeligt kan forestille sig.

Målet med revolutionen var at gøre Cambodja til en selvforsynende bondestat, hvor alle var ligeværdige og sammen stræbte efter et fælles nationalt ideal. Baggrunden for denne ambition var, at landet – ifølge De Røde Khmerer – var ved at blive ødelagt af kapitalisme og korrupsion fra udlandet. Denne anklage var primært møntet på Frankrig, som var tidligere kolonimagt, men også på nabolandet Vietnam, der historisk var arvefjende, og på USA, der via Vietnam-krigen var en nærværende trussel for Cambodja.

Meningen med revolutionen var altså at befri eller rense fædrelandet for ideer og værdier, der ifølge de nye magthavere forurenede det «ægte» Cambodja. Således ville De Røde Khmerer føre Cambodja tilbage til de gode gamle dage, inden landet blev smittet af udenlandsk indflydelse. I det, der altså blev præsenteret som en nødvendig rensning af landet, indgik blandt andet, at al uddannelse, pengeøkonomi, religion, medicin, privat ejendom osv. med ét slag blev forbudt. Ifølge De Røde Khmerer var disse ting unødvendige i den ideelle bondestat, og de blev desuden anset for kapitalistiske, imperialistiske tegn på skadelig individualisme.

I den forfatning, som De Røde Khmerer udarbejdede, og som var en slags grundlov for regimet, blev det slået fast, at der var absolut lighed for alle borgere i landet, og at alle var garanteret arbejde og levebrød.

For De Røde Khmerer var det et mål i sig selv at udligne skel i befolkningen. Klasseforskelle blev blandt andet udjævnet ved at ensrette folks påklædning. Alle fik udleveret samme sorte pyjamas-lignende klædedragt, som også toppolitikerne bar. Regimet indførte imidlertid et andet skel mellem folk, der kunne få afgørende betydning for chancerne for overlevelse.

Regimets håndlangere opmuntrede til, at man angav hinanden, fordi alle i deres øjne måtte være interesserede i at udrense elementer, der kunne bringe revolutionen i fare. Der er derfor en del eksempler på, at de gamle borgere har anmeldt nye borgere, hvis de f.eks. beklagede sig over de kummerlige leveforhold. En sådan angivelse kunne betyde døden for den uforsigtige nye.

En gang byboer, altid byboer

For at indfri revolutionens mål måtte befolkningens levevis især i byerne forandres fuldstændigt. Hvis landet skulle blive den klasseløse og selvforsynende landbrugsstat, som ledelsen så for sig, måtte også byboerne hjælpe med til at opdyrke landområderne. Derfor blev byerne i **1975** tømt for indbyggere, som under tvang forlod deres hjem og blev anvist en arbejdslejr, hvor de skulle føre en ny tilværelse som bønder for nationen.



Krigens ofre mødte vi overalt. I 1996 var udenlandsk hjælp endnu ikke sat effektivt ind – derfor så vi mennesker uden ben bevæge sig siddende på den bare jord med armene som eneste hjælpemiddel. Kørestole og benproteser eksisterede endnu ikke. Landminer var og er stadig skyldig i skaderne.

De deporterede byboere blev kategoriseret som «nye folk», mens de, der i forvejen var bønder og boede på landet, blev kaldt «gamle folk». Disse to grupper blev af De Røde Khmerer set på som væsensforskellige. De gamle blev anset for at være de ubesmittede og ægte cambodjanere og fik betydeligt bedre vilkår end de nye, der blev anset for uforbederlige sabotører af revolutionen. Mens de nye folk ikke havde mulighed for at stige i graderne, kunne de gamle folk risikere at blive degraderet, hvis de omgikkes de nye.

Diskriminationen af de nye folk betød blandt andet i, at de nye folk fik tildelt mindre rationer, hårdere arbejdsopgaver og blev udsat for strengere overvågning end de gamle. De nye folk var desuden tvunget til at deltage i oplysende møder, der skulle sikre, at de fik den rette revolutionære uddannelse, og at enhver rest af syndigt byliv blev uddrevet.

Selv om de oprindelige bønder måske nok havde det bedre end de deporterede byboere, var der også for de gamle mangel på mad, medicin og andre basale fornødenheder. De gamle borgere levede altså også under elendige forhold og har været under et betydeligt pres for at leve op til myndighedernes krav. Ofte blev hele familier af gamle arresteret, hvis én – ifølge magthaverne – havde været for venlig overfor de nye.

Det gjaldt om at overleve

Ren og skær frygt har været den gennemgående sindstilstand hos gamle såvel som nye folk. Begge grupper var ofre for en vilkårlig og uforskyldt kategorisering fra et ekstremt autoritært regime, og det er usikkert, om de gamle mest har været tilskuere til regimets undertrykkelse af de nye eller har prøvet at lindre de nyes relativt værre omstændigheder. I beretninger fra overlevende ofre om livet under De Røde Khmerer får man en række eksempler på, at de gamle folk har udnyttet deres status til f.eks. at sikre sig mere mad og større frihed.

Omvendt er der også eksempler på, at nogle gamle i hemmelighed har beskyttet nye borgere ved for eksempel at hjælpe med det landbrugsarbejde, som de i sagens natur var bedre til.

Der gives også eksempler på, at nogle gamle direkte har forsøgt at fortælle de nye, at de ikke nød at være placeret højere end de tidligere byboere.

En af de gamle fortæller:

«Du kan ikke lide os gamle, kan du? Det kan man godt se.»

Men hør her, kammerat, vi gamle er ikke alle sammen ens. Det var anderledes i starten af revolutionen. Da accepterede vi De Røde Khmerer. De taler blødt, men de er hårde. I vores landsby synes vi, at De Røde Khmerer har narret os. Det eneste, vi kæmper for, er at overleve.»

Er der plads til moralske opstød?

Det ligger selvfølgelig lige for at mene, at de gamle burde have delt deres madrationer og undladt at angive de nye. Spørgsmålet er alligevel, om man i betragtning af den herskende orden kunne forvente solidaritet fra de gamle folk overfor de nye. Er det ikke forståeligt, at de oprindelige bønder sendte aben videre nedad i systemet for at forhøje chancerne for egen overlevelse? Kunne man forvente, at de gamle skulle have kæmpet mod diskriminationen af de nye, når de også selv var underlagt en så brutal undertrykkelse?

Hvad mon i givet fald ville have været resultatet, hvis flere af de gamle havde sat sig op imod regimets ordrer for at beskytte de nye? Cambodja var ødelagt og uden nogen form for organisering på grund af krigen.

Men også på andre fronter markerede Cambodja sig med en meget anderledes strategi end nabolandene Laos og Vietnam, hvor partisanerne også havde vundet krigen. Godt nok blev der i **1976** vedtaget en ny forfatning, der blev vedtaget i Folkeforsamlingen, og som udpegede Sihanouk og Khmer Rouge's Khieu Sampham til henholdsvis stats- og regeringschef, men da Sihanouk vendte hjem fra sit eksil i Kina, blev han tvunget til at træde tilbage og sat i husarrest. Samtidig trådte Pol Pot frem som regimets stærke mand.

Cambodja lukkede sine grænser – selv overfor diplomater fra venligtsindede lande. Pol Pot regimet afskaffede landets valuta, sprang Nationalbanken i luften og flyttede byernes befolkning ud på landet, hvor de blev kastet ind i landbrugsproduktionen.

Regimet styrkede båndene til Kina og brød forbindelserne til Vietnam. Allerede i **1975** blev den store vietnamesiske befolkningsgruppe smidt ud af landet. Samtidig erklærede regimet, at det ikke anerkendte «kolonitidens tilfældige grænsedragning».

De eksisterende grænser var ellers blevet bekræftet i **1973** ved en aftale underskrevet af Sihanouk og Vietnam, for at undgå fristelsen til gendannelse af de gamle kongedømmers grænser. Fra slutningen af **1977** begyndte Khmer Rouge derfor at gennemføre et stigende antal angreb ind i Vietnam.

Samme år i september erklærede Pol Pot, at der allerede i **1960** var blevet dannet et kommunistparti med ham selv som formand, og det var dette parti, der var kernen i Khmer Rouge.

1975 De Røde Khmerer erobrer Phnom Pehn d. 15. april. De følgende uger tvangsforflyttes store dele af befolkningen og al landbrugsproduktion kollektiviseres. Senere indleder regimet en brutal jagt på formodede dissidenter, herunder folk med højere uddannelse. Det skønnes, at mellem 1,5 og 2 mio. cambodjanere mistede livet som en direkte eller indirekte konsekvens af De Røde Khmerers fejlslagne politik. Hertil skal lægges 100.000 flygtninge, som søgte ly i Vietnam og de 30.000 som flygtede til Thailand på flugt fra hungersnød og forfølgelse.

1979 Heng Samrin tager magten med støtte fra Vietnam

I **1978** kom det til en splittelse i Khmer Rouge. En pro-vietnamesisk fraktion under ledelse af general Heng Samrin brød ud og dannede Den forenede front til Kampuchéas Frelse. I januar **1979** indtog styrker fra denne front med støtte fra Vietnam Phnom Penh og proklamerede oprettelsen af Folkerepublikken Kampuchéa.

Der blev nedsat et Revolutionært Folkeråd, der skulle forestå landets genopbygning. I løbet af få uger var hele landet under frontens kontrol og Khmer Rouge jaget på flugt.

I denne situation henvendte Pol Pot sig til Sihanouk, som han ellers havde holdt i husarrest i 3 år, og bad ham tale Cambodjas sag overfor FN. På vej til New York rejste Sihanouk over Kina, hvor han fik en overstrømmende modtagelse, men samtidig benyttede lejligheden til voldsomt at fordømme Khmer Rouge. Det tyder på, at Kina allerede på det tidspunkt havde valgt at satse på Sihanouk frem for de ukontrollerbare røde khmerer.

1979 Vietnamesiske styrker invaderer Cambodja og en Hanoi-venlig regering under ledelse af et nystiftet parti Kampuchéa's People's Revolutionary Party (KPRP) indsættes.



Stormagten Kinas indflydelse

En kinesisk hærstyrke invaderer næsten samtidigt de nordlige bjergegne i Vietnam, Efter kort tids kampe trækker de sig tilbage, men anvender den brændte jords taktik på tilbagetoget.

For at bese skaderne og for at studere bjergstammerne besøgte vi området i 1996. Billederne på de næste sider stammer fra dette besøg.

Området var ret uvejsomt pga. bjerge. Befolkningen levede primitivt og i fattigdom, men forholdsvist uspoleret på trods af den stadigt voksende strøm af turister.



En gruppe børn viste os en hule, hvor besætningen fra et nedstyrtet bombefly havde skjult sig i forsøget på at undgå fangenskab.



Den lidt ældre morlil, tilkendegav sin opfattelse af de fremmede ved at række tunge.

Dette af hensyn til forståelsen

Maos testamente

Den lille røde blev populær for en tid

Den kinesiske kulturrevolution 1966-69 er en enestående historisk begivenhed. Aldrig før har historien være vidne til at et kommunistparti, eller et andet dominerende partis leder, har mobiliseret masserne til et frontalangreb på landets grundlæggende institutioner.

Kulturrevolutionen er intimt knyttet til udviklingen i Kina efter Maos magtovertagelse og til hans teoretiske analyse for overgangen til et socialistisk samfund. Den teoretiske ramme for kulturrevolutionen var forholdet mellem samfundets materielle basis og dets overbygning.

Et socialistisk samfund vokser ikke frem af sig selv, blot fordi en revolution har frembragt et kommunistisk parti, fordi den private ejendomsret til produktionsmidlerne er blevet afskaffet, eller fordi borgerskabet er blevet fjernet som økonomisk magtfaktor. Gamle værdier og traditioner er fortsat fremherskende. I overgangsfasen til det kommunistiske samfund vil visse borgerlige forhold fortsat eksistere. Indtægtsfordelingen vil være forskellig; enkelte grupper vil forsøge at sikre sig magtmæssige og økonomiske privilegier på andres bekostning. De markedsforhold der fortsat eksisterer vil fremme en kapitalistisk og borgerlig indstilling. Et stort bureaukrati som gradvis vil kunne udvikle sig til en ny klasse, vil vokse frem.

Her adskiller den maoistiske opfattelse sig stærkt fra mere traditionel marxistisk analyse – ikke mindst den sovjetiske.

Mens den sovjetiske opfattelse gik ud på, at et mere ensartet og demokratisk samfund først kan udvikles, når de produktive kræfter har nået et meget højt niveau, forfægtede Mao det syn, at samtidig med udviklingen af produktionen, må man også udvikle de antibureaukratiske idealer.

Det historiske udgangspunkt for Sovjetunionen og Kina var ligeledes forskellige. De russiske revolutionære frygtede først og fremmest, at militæret skulle overtage magten, som Napoleon havde gjort det efter den franske revolution. Mao frygtede først og fremmest, at det bureaukratiske apparat ville udvikle sig til den dominerende samfundsklasse, og han henviste her til erfaringerne fra Sovjetunionen. Et andet formål med kulturrevolutionen var at overdrage revolutionære erfaringer til den unge generation, der ikke havde deltaget i revolutionen i 1930'erne – og 40'erne.

Kulturrevolutionen udsprang desuden af det, som Mao mente var dynamikken i den revolutionære udvikling i Kina – spændingen mellem «de to linier»: den centralistiske, bureaukratiske og revisionistiske linie, der lagde hovedvægten på ekspertise og økonomisk vækst, og den revolutionære masselinie, der understregede massernes initiativ og politiske bevidstgørelse som den afgørende faktor – ikke kun for udviklingen af det kommunistiske samfund, men også for økonomiens vækst.

Disse modsætninger genfinder man i kernen i Kinas kommunistiske Parti. Baggrunden for kommunisternes sejr var Maos evne til at opfange de to dominerende strømninger i Kina under borgerkrigen og krigen mod Japan. Han forenede den latente sociale uro og utilfredshed med den nationalistiske bevægelse, der voksede sig stærkere og stærkere under krigen mod Japan. Den første strømning gav sig udslag i Maos samfunds-ideal: et antibureaukratisk samfund. Man finder udslag af dette i kulturrevolutionens manifest fra **1966**, hvor Pariserkommunen fra 1870 blev fremholdt som et ideal. De Røde Khmerers revolution byggede på en blanding af bondekommunisme og nationalisme. Inspiration var formand Maos «store spring fremad» og en kopi af Kinas fireårsplaner, men afveg med sin deportation af byernes befolkninger til landet.

Disse teoretiske modsætninger finder du også så sent som i 2012 i Danmark – især indenfor SF og Enhedslisten.

Nogle begrundelser for Vietnams invasion i Cambofia

Der er altid mange parter og interesser i væbnede konflikter, og ofte har et land eller en befolkning flere forskellige roller. Det er forholdet gennem tiden mellem Cambodja og Vietnam et godt eksempel på. Den vietnamesiske minoritet i Cambodja blev enten myrdet eller sendt på flugt under de kommunistiske Røde Khmerers folkemord.

Efterfølgende var det Vietnam, der befriede landet fra dets bødler. Men befrielsen udviklede sig til en besættelse, fordi Vietnam fastholdt sin militære tilstedeværelse i Cambodja i 10 år.

Med hvilke øjne skal man se på sådan en periode, og hvordan skal man forholde sig til Vietnams rolle som offer, befrier og besætter? Er det legitimt at opretholde en besættelse med henvisning til, at man genopbygger landet og bekæmper de tilbageværende fjender? Den vietnamesiske hær befriede det cambodjanske folk fra dets rædsler, men var – lå denne humanistiske hensigt som begrundelse? Jeg tvivler.



Kan man betegne denne barnesoldat som et af krigens ofre?

Hvem, der i virkeligheden optrappede konflikten mellem Vietnam og Cambodja, er uklart, men de Røde Khmerer intensiverede deres angreb på landsbyer langs Vietnams grænse i begyndelsen af **1977**.

Under natlige angreb myrdede soldaterne de vietnamesiske indbyggere og raserede byerne. Provokationerne var ikke til at overse for den vietnamesiske regering. De måtte gøre noget for at forsvare deres landsmænd. Den vietnamesiske hær invaderede derfor Cambodja for at stoppe angrebene, og i januar **1979** var landet befriet.

Soldaterne vandrede forholdsvis problemfrit ind i Cambodja og jog de trætte og udmattede Røde Khmerer på flugt mod bjergene langs grænsen til Thailand.

Etnisk udrensning

Hovedparten af de omkring 1,7 millioner, der døde under De Røde Khmerer var ganske almindelige cambodjanere. Der var dog nogle mindre grupper, der skilte sig ud, heriblandt Cambodjas etniske og religiøse mindretal. For eksempel blev det muslimske cham-folk dræbt eller tvunget til at assimilere sig. Deres religion, traditioner, påklædning med mere blev forbudt.

Hårdest gik det dog ud over vietnameserne. De første seks måneder blev hovedparten af de etniske vietnamesere tvunget på flugt over grænsen til Vietnam af Demokratisk Kampuchea.

Men den 1. april **1977** udstedtes en ordre fra Demokratisk Kampuchreas hovedkvarter om, at alle vietnamesere, alle cambodjanere, der talte vietnamesisk, og alle, der bare var venner med vietnamesere, skulle arresteres og overgives til sikkerhedspolitiet.

I praksis var det en ordre om likvidering af alle vietnamesisk sindede. Folk, der ikke blev slået ihjel på stedet, døde ofte i forbindelse med fængselsophold. Det vides ikke med sikkerhed, hvor mange vietnamesiske civile, der faktisk døde, og hvor mange, der nåede at flygte til Vietnam. Det skyldes, at der ikke er noget klart overblik over, hvor mange vietnamesere, der opholdt sig i landet, da de Røde Khmerer tog magten. Det foregående regime under præsident Lon Nol havde nemlig de samme stærke anti-vietnamesiske og nationalistiske holdninger, og tusinder var allerede inden De Røde Khmerers magtovertagelse sendt på flugt til Vietnam. Den vietnamesiske regering har anslået, at der sidst i 1960'erne boede cirka 600.000 vietnamesere i Cambodja. Det står dog klart, at kun de få, der kunne skjule deres vietnamesiske oprindelse for de Røde Khmerer, overlevede.

Den vietnamesiske invasion

Det internationale samfund var ikke begejstret for Vietnams befrielse og besættelse af Cambodja. Med Vietnams besættelse blev Cambodja en vigtig brik i den kolde krig. Bag Vietnam stod Sovjetunionen, og Vietnams invasion af Cambodja medførte en ubalance i forholdet mellem den kolde krigs parter. Især USA og Kina følte sig truet af deres fjenders fremrykning og måtte indse, at den eneste reelle militære opposition til Vietnam i området var de Røde Khmerer. Derfor skete det mærkelige, at de Røde Khmerer nu blev støttet igennem resten af **1980**. erne af både USA, FN og andre lande, deriblandt Danmark. Folkemord eller ej, Vietnams besættelse af Cambodja var på det tidspunkt uacceptabelt set med ikke – kommunistiske øjne.

Derfor medførte den en stærk fordømmelse og en accept af De Røde Khmerer, som de uretmæssigt afsatte magthavere. Dette var således ikke blot en krig mellem Vietnam og Cambodja, men også mellem de to landes allierede.

I Cambodja så tingene helt anderledes ud. Der var kaotiske tilstande. Folk ledte efter overlevende familiemedlemmer, og mange anede ikke, i hvilken del af landet de overhovedet selv befandt sig. Midt i alt dette var det svært for befolkningen at vurdere, hvor stor truslen fra Vietnam egentlig var; var den vietnamesiske hær befriere eller besætttere?

Folk var lykkelige for at se de vietnamesiske soldater bevæge sig gennem landet og indtage den ene landsby efter den anden. De kom med frihed. Men samtidig frygtede det cambodjanske folk, hvad der ville ske bagefter. Den hær, den cambodjanske befolkning var blevet opdraget til at frygte, skulle nu sikre genopbygningen af landet og tilmed forsvare befolkningen mod de tilbageblevne grupper af Røde Khmer soldater. Mange civile søgte mod de store flygtningelejre langs grænsen til Thailand, rygterne gik, at derfra kunne man komme til USA, hvis man vel og mærke var heldig.